

VAD SKA AMNESTY GÖRA 2016-2019?

Det är dags att ta fram rörelsens kommande strategiska mål!

STRATEGISKA MÅL?

Amnesty Internationals nästa plan för sitt övergripande arbete kommer att sträcka sig över fyra år, från och med 2016 till och med 2019. Den ska presenteras i form av så kallade "strategiska mål". Skillnaden från våra tidigare strategiska planer är att vi med dessa mål väljer att koka ner sakfrågorna ännu mer och göra snävare urval av vad vi ska jobba med för att på så sätt bli mer effektiva. Ambitionen är att skapa mål som är tydliga, fokuserade och resultatnriktade såväl som inspirerande för de miljontals människor som utgör vår rörelse, samt lockar andra att gå med. De slutgiltiga strategiska målen kommer att antas av det internationella råds mötet (ICM) i augusti 2015.

VAD HAR HÄNT HITTILLS?

Förslagen i det här dokumentet är ett resultat av diskussioner inom Amnesty International kring vad vi bör fokusera på att åstadkomma 2016-2019. De förslag som finns i detta dokument är baserade en konsultationsprocess som involverat hela rörelsen, där alla sektioner fått lämna synpunkter. I svenska sektionen diskuterades de strategiska målen bland annat på årsmötet.

VAD HÄNDER JUST NU?

Nu har det internationella sekretariatet (IS), utifrån sektionernas synpunkter, kommit med konkreta förslag på dessa mål och det är dags för sektioner att lämna synpunkter (så kallat konsultationssvar) på detta. Det är alltså en viktig fas för att försäkra oss om att vi är på rätt spår, och för att göra nödvändiga justeringar. Sektionens konsultationssvar till IS beslutas av styrelsen och baseras på feedback från bland annat verksamhetsmötet. Svaret ska skickas senast den 31 oktober.

VAD HÄNDER SEN?

Den feedback och de synpunkter som IS tar emot under denna fas används för att justera förslaget. Till det internationella råds mötet 2015 läggs sedan en resolution som innehåller slutförslaget till strategiska mål som hela rörelsen då tar ställning till. Innan dess kommer slutförslaget även att diskuteras på sektionens årsmöte 2015.

VILKA ÄR FÖRSLAGEN?

Förslaget till strategiska mål presenteras i form av fyra förslag om den värld Amnesty International vill se, och ett förslag om den organisation vi behöver vara för att kunna åstadkomma detta.

Amnesty International vill se en värld där:

1. Människor är medvetna om och kan kräva sina rättigheter
2. Mänskliga rättigheter åtnjuts av alla utan åtskillnad
3. Människor skyddas i samband med kriser
4. Regeringar och andra aktörer utkrävs ansvar för människorättskränkningar
5. Vi är en verkligt global människorättsrörelse som försvarar mänskliga rättigheter för alla och som omfamnar innovation.

ATT FUNDERA ÖVER

- På det stora hela, är förslagen på rätt spår? Är de tillräckligt fokuserade?
- Ger målen tillräckligt utrymme för arbete som är relevant i er sektion? Saknas det områden du tycker är väsentliga för svenska Amnestys arbete?
- Vilka områden ger bäst möjlighet till globala och regionala kampanjer 2016-2019?
- Finns det några viktiga och större möjligheter till inverkan under 2016-2019 som vi missar med de föreslagna målen?
- Hur kan genusperspektivet stärkas?

1) ATT UTÖVA GRUNDLÄGGANDE FRI- OCH RÄTTIGHETER

I korthet innefattar detta mål MR-utbildning, ökat skydd för yttrandefrihet (både offline och online), mötes- och organisationsfrihet och en tryggare miljö för människorättsförsvarare att verka i.

FÖRSLAGET I DETALJ

Människor ska känna till och kunna utkräva sina rättigheter. Förslaget går ut på att fokusera på MR-utbildning för att stärka människors egenmakt och öka respekten för mänskliga rättigheter, samtidigt som vi protesterar när kontrollen hårdnar och fundamentala friheter begränsas. Det kan exempelvis handla om människorättsförsvarare och organisationer i det civila samhället som arbetar för att stödja rättighetsbärare. Eftersom Internet och mobiltelefoni ökat i betydelse måste vi snabbt investera i att tillvarata den positiva potential som den sortens teknologi kan utgöra i kampen för mänskliga rättigheter. Vi ska också ha förmåga att motverka försöken att inskränka på grundläggande rättigheter online.

Under perioden 2016-2019 är målet att:

- MR-utbildning ska integreras i utbildningssystem i minst X stater.
- ett antal stater upphäver, ändrar eller hindras från att införa eller tillämpa existerande lagar på ett sätt som inskränker på grundläggande fri- och rättigheter.
- minska godtycklig censur/blockering av webbplatser i sex länder.
- massövervakning, spaning, lagring och delning av data bringas i överensstämmelse med normer för mänskliga rättigheter, inklusive rätten till privatliv, i minst fyra länder.
- överföring av övervakningsteknologi hindras om det finns risk för att de kommer att användas för att kränka mänskliga rättigheter.
- repressalier mot MR-försvarare, inklusive kvinnorättsförsvarare minskar i ett antal länder. Skyddet för MR-försvarare ökar genom att ett antal nationella och regionala mekanismer ska inrättas för ändamålet.
- stärka människorättsförsvarares arbete genom användning av ny teknologi.

BAKGRUND

Under senare år har vi sett hur exkluderade individer och marginaliserade grupper samlats i en våg av protester. Kraven om ökat deltagande i beslutsfattandet riktas mot makthavare som utövar ett dåligt och oetiskt ledarskap. De omfattande protesterna leds ofta av unga som använder sig av mobiltelefoni och internet för att organisera sig och föra fram sina åsikter. Många stater har slagit ner protesterna med våld. Demonstranter, dissidenter, journalister och människorättsförsvarare har attackerats, frihetsberövats och hotats. Regeringar som får kritik för sitt agerande svarar ofta med att kräva respekt för statens suveränitet, i synnerhet i sammanhang då den "allmänna ordningen" eller den "nationella säkerheten" sägs vara hotad.

Samtidigt blir övervakning via internet och inskränkningar vad gäller både innehållet på och tillgång till nätet allt vanligare. Det avspeglar att kampen för grundläggande fri- och rättigheter och delaktighet numera äger rum på två olika arenor: online och offline.

ATT FUNDERA ÖVER

- Bör vi begränsa arbetet med att möjliggöra rättigheter ännu mer, exempelvis genom att fokusera på specifika regioner? Vilka då?
- Finns andra aspekter kring hoten mot dessa rättigheter som borde inkluderas i vårt arbete?
- Har förslagen en bra balans mellan online och offline?
- På vilket sätt skulle detta mål påverka arbetet i din grupp/distrikt?

2) ATT SÄKERSTÄLLA RÄTTIGHETER FÖR ALLA

I korthet innefattar detta mål minskad diskriminering och identitetsbaserat våld, ett ökat förverkligande av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter genom att fler stater erkänner dessa rättigheter samt kunskaper kring nya sätt att motarbeta ojämlikhet.

FÖRSLAGET I DETALJ

Arbetet med att bekämpa diskriminering kommer fortsätta att vara prioriterat inom rörelsen. Beslut om vilka grupper vi ska fortsätta fokusera på 2016-2019 kommer att fattas. Amnesty har tidigare arbetat för kvinnors rättigheter, HBTQI-personer, migranter, ursprungsfolk och romer. Förslaget är att valet sker utifrån en regional flexibilitet där arbete för ursprungsfolk sker i Latinamerika, USA och Kanada (Americas) medan romers rättigheter blir en fråga för Europa.

Vårt mål är att stärka individer och samhällen att kräva sina rättigheter, vilket också speglar hur viktigt det är att de sociala, ekonomiska och kulturella rättigheterna (ESK-rättigheterna) drivs igenom och upprätthålls på lokal och nationell nivå.

Under perioden 2016-2019 är målet bland annat att:

- antalet hatbrott ska minska.
- ökad tillgång till rättvisa för dem som utsätts för diskriminering samt att få till stånd positiva reformer som exempelvis minskar exploateringen av migrantarbetare, ger ursprungsfolk ett formellt erkännande eller upphäva lagar som diskriminerar HBTQI-personer.
- förbättra tillgången till grundläggande samhällsservice för marginaliserade grupper i ett antal länder.
- lokalsamhällen och grupper i ett antal stater har verktyg och kapacitet att övervaka förverkligandet av deras ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, samt utkräva ansvar av myndigheterna.
- ytterligare fem stater ratificerar tilläggsprotokollet till konventionen om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna.
- grundlagsreformer genomförs i tre stater så att ESK-rättigheter erkänns som rättsligt bindande.

BAKGRUND

Ojämlikhet och utanförskap är både en orsak till och konsekvens av människorättskränkningar. Just ojämlikhet ligger ofta till grund för konflikter och oroligheter i många delar av världen. I många samhällen är ojämlikheten djupt rotad och välståndet, det politiskt inflytandet och sociala status är ojämnt fördelad mellan olika grupper. Kvinnor till exempel har fortfarande mindre ekonomisk och politisk makt än män, även i länder med starka lagar mot könsdiskriminering. Och trots att alltfler stater ratificerat konventioner som ska skydda människor från diskriminering, så har rätten till lika skydd från lagens sida i praktiken inte lyckats säkerställas.

Migrationen kommer sannolikt att öka vilket skapar nya utmaningar vad gäller att skyddet för migrantarbetares rättigheter. Den snabba urbaniseringen och en stor andelen unga i befolkningen skapar både möjligheter och utmaningar vad gäller att främja jämlikhet och förverkliga ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. FN:s utvecklingsmål för perioden efter 2015 utgör en möjlighet att nå ekonomisk tillväxt som är mer inkluderande och är också en plattform för att hantera kränkningar av ESK-rättigheter.

Den explosiva urbanisering som pågår, tillsammans med en ökad andel ungdomar i världen, skapar både möjligheter och utmaningar för att främja jämlikhet och förverkliga ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Den sannolikt accelererande migrationen kommer skapa nya utmaningar för skyddet av migrantarbetares rättigheter.

ATT FUNDERA ÖVER

- Borde prioriteringen av vårt antidiskrimineringsarbete bestämmas centralt i de strategiska målen eller bör det finnas en flexibilitet på regional nivå?
- Borde valet av vilka av de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna som prioriteras bestämmas centralt i de strategiska målen eller bör det finnas en flexibilitet på regional nivå?
- På vilket sätt skulle detta mål påverka arbetet i din grupp/distrikt?

3) KRISHANTERING

I korthet innefattar detta mål internationell exponering av människorättskränkningar i krissituationer, minskad överlåtelse av krigs- och polisutrustning dit de kan användas för människorättskränkningar och ökad tillgång till skydd för människor som flyr tortyr, förföljelse och kriser.

FÖRSLAGET I DETALJ

Amnesty har hög trovärdighet vad gäller människorättslagar, humanitär rätt och asylrätt. Organisationen har lång erfarenhet av att dokumentera kränkningar som begås under kriser, samt att driva frågan om ansvarsutkrävande. Amnesty kommer att fortsätta arbetet för att skydda offer för tortyr och förföljelse och andra som blir sårbara i samband med krissituationer. Vi måste stärka vår kapacitet att agera snabbt och innovativt när kriser utbryter.

Under perioden 2016-2019 är målet bland annat att:

- exponera människorättskränkningar som sker i minst tre krisområden per år. Amnesty ska dokumentera och ta fram fakta på plats och när så är lämpligt identifiera och dokumentera sexuellt våld i konflikt.
- bedriva påverkans- och kampanjarbete i "realtid".
- skapa en global krishanteringsmodell som ökar våra kunskaper inom organisationen och där nya och innovativa verktyg och metoder används.
- minska överföringen av vapen och militär, polisär utrustning till stater och väpnade grupper som sannolikt kan komma att använda utrustningen för att begå tortyr eller andra allvarliga människorättskränkningar eller krigsbrott.
- embargo på sådan överföring av vapen- och materiel införs vid minst tre internationella krissituationer.
- X antal stater ska förbättra skyddet för internflyktingar och deras rättigheter, bland annat genom att tillhandahålla nödvändig service och förnödenheter.
- lagar, policys och procedurer genomförs som hindrar att gränser stängs eller att andra åtgärder som leder till push-backs förhindras. Flyktingar ska kunna ta sig till säkerhet vid minst två kriser.
- antalet platser för vidarebosättning ökar med 30 % globalt.
- effektiva åtgärder genomförs för att minska sexuellt våld mot flyktingar och för att säkerställa att överlevare av sexuellt våld får tillgång till effektiva rättsmedel i minst X stater.

BAKGRUND

Trots att antalet mellanstatliga konflikter minskat under de senaste årtiondena så fortsätter konflikter och politisk instabilitet i många delar av världen. Det internationella politiska maktspillet, samt splittringen inom FN:s säkerhetsråd, inverkar på möjligheten att hantera och förebygga konflikter som hotar freden och säkerheten internationellt. Repressiva åtgärder för att bekämpa terrorismen fortsätter och är i många länder främst riktade mot muslimer. Därmed alieneras många ungdomar, vilket föder mer våld. Samtidigt närs många våldsamma konflikter av religiös fundamentalism.

Gränserna för den humanitära rätten utmanas av det faktum att konflikter har ändrat natur. Cyberkrigföring, bruket av drönare och ett växande antal icke-statliga väpnade aktörer, varav många tar till självmordsbombningar och andra desperata handlingar för att kompensera sin militära underlägsenhet, är några exempel på förändringar.

Ett ökat tryck på naturresurser och miljöförstöring kommer att leda till migration inom och utanför länders gränser. Jakten på mineraler och vatten driver bort samhällen, särskilt ursprungsfolk, från sina landområden. Krig och förföljelse utlöser massflykt inom och mellan stater där den tyngsta bördan faller på konfliktländerna och deras grannar. I många västerländska stater har en förgiftad debatt om flyktingar lett till påtryckningar om hårdare gränskontroller. Skyddssystemet för flyktingar eroderar.

ATT FUNDERA ÖVER

- Har du andra tankar kring hur Amnesty Internationals krisberedskap kan stärkas?
- På vilket sätt skulle detta mål påverka arbetet i din grupp/distrikt?

4) ATT UTÖVA GRUNDLÄGGANDE FRI- OCH RÄTTIGHETER

I korthet innefattar detta mål att stärka MR-system (MR-lagar, policys, institutioner och rättsväsendet) i de länder som Amnesty valt att prioritera utifrån förekomsten av allvarliga människorättskränkningar. Det handlar också om att stärka regionala och internationella system för att möjliggöra ansvarsutkrävande i de fall då regeringar underlåter att skydda mänskliga rättigheter samt för att ställa de ansvariga till svars.

FÖRSLAGET I DETALJ

Ansvarsutkrävande av makthavarna brister inte bara i auktoritära stater utan även i många demokratier. Många rättssystem är ineffektiva vilket gör att mänskliga rättigheter är ett tomt löfte för stora delar av befolkningen i dessa länder.

Under perioden 2016-2019 är målet bland annat att:

- stärka MR-system i de länder som Amnesty valt att prioritera utifrån förekomsten av allvarliga människorättskränkningar.
- stärka regionala system för mänskliga rättigheter och öka tillgången till gottgörelse och kompensation för offren för människorättskränkningar.
- 10 inflytelserika stater (befintliga och under framväxt) främjar mänskliga rättigheter i sin utrikespolitik.
- de 10 inflytelserika staterna förbättrar samarbetet med och ökar sina åtaganden gentemot FN.
- allvarliga människorättskränkningar som kan utgöra internationella brott lyfts genom att nationella myndigheter i minst åtta stater tar konkreta steg för att bekämpa straffriheten.
- X antal stater ratificerar Romstadgan för den Internationella brottmålsdomstolen, ICC.
- regelverket stärks kring människorättskränkningar kopplade till företag.
- ökad transparens kring avtal, vinster, skatter och andra överenskommelser mellan investerare, företag och stater, möjliggör ansvarsutkrävande i minst fyra storskaliga markaffärer.
- brottsutredningar kring människorättskränkningar som företag gjort sig skyldiga till, leder till framgångsrika åtal i minst två stater. Offren för sådana kränkningar ska få ökad tillgång till stöd och upprättelse.

BAKGRUND

Ansvarsutkrävande av makthavarna brister inte bara i auktoritära stater utan även i många demokratier, där meningsfullt ansvarsutkrävande ofta reduceras till val. Alltför många rättssystem är ineffektiva vilket gör att mänskliga rättigheter förblir ett tomt löfte för stora delar av befolkningen i dessa länder.

Många regeringar i väst är tysta och kompromissar kring mänskliga rättigheter på grund av kränkningar som de själva begått inom och utanför sitt lands gränser. Samtidigt tenderar de blunda för kränkningar i de framväxande ekonomiska stormakterna för att bygga relationer med dem.

Behovet av att stater respekterar mänskliga rättigheter hos människor utanför deras gränser och att kräva att företag respekterar dessa rättigheter kommer att bli mer angeläget med tanke på globala utmaningar, inklusive de som uppkommer ur transnationella affärsverksamheter, migrationsmönster, miljökriser, transnationella brottssyndikat, cyberhot och militära operationer. Nationella och transnationella regelverk är outvecklade när det gäller detta.

ATT FUNDERA ÖVER

- Hur kan vi öka vår påverkan på den nationella och lokala nivån där vi trots starka normer och standarder endast ser begränsad rättvisa i praktiken?
- Finns det fler viktiga utmaningar eller möjligheter kopplade till ansvarsutkrävande som vi borde ta oss an denna period?
- Bör vi minska fokusområdet ytterligare, exempelvis genom att prioritera vissa sektorer eller prioritera företagsmissbruk kopplat till konflikt?
- På vilket sätt skulle detta mål påverka arbetet i din grupp/distrikt?

5) ÖKA VÅR ORGANISATORISKA EFFEKTIVITET

I korthet innefattar detta mål arbete att stärka rörelsens tillväxt, öka vår närvaro i sociala medier, öka tillgängligheten av, och genomslagskraften för, våra publikationer.

FÖRSLAGET I DETALJ

För att nå vår långsiktiga ambition är det av största betydelse att vi bygger en stark global rörelse av människor som brinner för att försvara de mänskliga rättigheterna. Vi vill stärka rörelsens tillväxt och utöka vår digitala närvaro och kapacitet eftersom vår förmåga att uppnå positiva förändringar baseras på vår förmåga att engagera och mobilisera människor runt om i världen. Vi ska vara banbrytande i vår användning av nya verktyg och strategier för att stärka människorättsbärare, och utveckla vår research och kampanjkapacitet för att binda samman oss som rörelse.

Under perioden 2016-2019 är målet bland annat att:

- öka vår medlemsbas, speciellt med fokus på betalande medlemmar och givare, medlemmar i globala syd och medlemmar under 25 år.
- öka besöksstrafiken till våra webbplatser samt göra dessa mer dynamiska och enhetliga över hela rörelsen.
- stärka vår närvaro i sociala medier.
- förbättra tillgängligheten till Amnestys publikationer.
- ge våra publikationer och kampanjer större genomslagskraft genom användandet av nya teknologier.

BAKGRUND

Efter att ha investerat mycket energi i vår organisatoriska förnyelse under de senaste åren kommer vi under perioden 2016-2019 redan att ha omvandlat vår globala verksamhetsmodell för att bättre kunna samarbeta med lokala aktörer och vara närmre rättighetsbärarna. Detta gör att vi kan vara snabbare, mer flexibla och därmed också mer effektiva i vårt arbete.

Dessutom har vi arbetat med att stödja interndemokratiskt deltagande genom förbättrade uppföljningsmekanismer och utvärderingar, förstärkt resursfördelning så att vi investerar där vi kan uppnå störst påverkan, samt fortsätta förbättringar i jämställdhetsintegrering.

ATT FUNDERA ÖVER

- Hur kan Amnesty stärka sin närvaro på internet och i sociala medier?
- Finns andra organisatoriska mål vi skulle kunna arbeta mot för att påverka mer?
- På vilket sätt skulle detta mål påverka arbetet i din grupp/distrikt?